Петровський В. М.
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»
Науковий керівник д-р екон. наук., доцент ***Лаврук В.В.***
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Наша держава знаходиться на етапі формування ринкових відносин, одним із вагомих критеріїв яких є реформування питань, що стосуються землі. Здійснення суттєвих перетворень певним чином не забезпечить раціонального використання та охорони земельних ресурсів, а відтворення продуктивного потенціалу сільськогосподарських земель не відповідає вимогам екологобезпечного землекористування.

Через це питання підвищення ефективності використання і відтворення земельних ресурсів, їх охорони набуває особливої актуальності, а наукове обґрунтування та впровадження заходів, які б забезпечили екологобезпечне землекористування, – своєчасності та нагальності.

Хоча й загальна площа сільськогосподарських земель в нашій державі складає приблизно 71 відсоток всієї території країни, проте ефективність землекористування в нашій країні є найнижчою в Європі. Розораності площі землі має 54 % (гранично допустимий рівень 40 %), існує порушення екологічно допустимого співвідношення площі ріллі та лісових насаджень.

Інтенсивний метод землеробства, зростання завантаженості на земельні ресурси, застосування без чіткого контролю засобів хімізації погіршує якість ґрунтів, знижує їх родючість, призводить до розвитку ерозійних процесів. По цих причинах проблема економічно ефективного використання земельних ресурсів сільськогосподарського призначення та його екологічної безпеки, врахування екологічних чинників під час їх економічної оцінки є актуальними з наукової та практичної точки зору.

Усі землі України потребують дбайливого використання і охорони.

Особливо це стосується ґрунтів - одного з найважливіших природних ресурсів держави, національного багатства українського народу. Більш як 65% ґрунтового покриву України припадає на чорноземи. Непродумане господарське використання ґрунтів може призвести до негативних наслідків [3]. В Україні залишається актуальною проблема раціонального використання земельних ресурсів, так як значно погіршується їх якісний стан.

Ефективне використання земельних ресурсів неможливо без достовірної інформації про якісний стан ґрунтів, рівня їх забруднення. Тому необхідно вирішити, які будуть визначені основні напрями підвищення ефективності використання земельних ресурсів, який оптимальний варіант структури посівних площ, системи обробітку ґрунту, системи живлення і захисту рослин.

При розробці систем удобрення важливо визначити оптимальні норми і співвідношення поживних елементів для сільськогосподарських культур. Як відомо, клімат впливає на умови сільськогосподарського виробництва, тому потрібно враховувати зміни метеоумов при вирощуванні сільськогосподарських культур [4].

Сьогодні, на жаль, відзначається той факт, що ефективність використання земель в Україні далека від оптимальної. Багатьма українськими аграріями ігноруються основні агротехнічні заходи за технологічними картами вирощування сільськогосподарських культур.

Спостерігається порушення структури посівних площ, в сівозміні змінюється науково обґрунтоване чергування культур. Окремо необхідне відзначити, що відтворення родючості ґрунтів не буде відбуватися, якщо немає агрохімічного обстеження полів на вміст рухомих форм мікроелементів, вмісту гумусу, pH ґрунту тощо, яке необхідне для складання систем живлення рослин [2].

Ефективне (раціональне, розумне, доцільне, обґрунтоване) - означає продуктивне землекористування і водночас збереження, а по можливості - підвищення родючості ґрунту. У цьому і полягає особливість земельного ресурсу. Всі уречевлені засоби праці в процесі їхнього використання

амортизують вартість на вироблений продукт і через певний час змінюються новими. Земельна ділянка залишається, її «зношення» означає втрату поживних речовин, які повинні поновлюватися (підтримка балансу поживних речовин) [5]. Ефективне використання земельних ресурсів у сільському господарстві слід розуміти як соціально-економічну категорію, що виражає відносини між людьми в процесі здійснення технологічних виробничих процесів, пов‘язаних з виробництвом сільськогосподарської продукції, з метою максимального задоволення потреб населення у продуктах харчування, при забезпеченні відновлення природної родючості ґрунту, збільшення продуктивного потенціалу земельних ресурсів і їх використання в умовах високого рівня екологічності як цих ресурсів, так і середовища в цілому.

Список використаних джерел

1. Готра В.В., Ігнатко М.І. Теоретичні основи управління інноваційним розвитком агропромислового виробництва. *Науковий вісник Мукачівського державного університету.* 2017. №1 (7). С. 16-21.
2. Єрмаков О.Ю. Розвиток регіонального ринку оренди сільськогосподарських земель. *Економіка АПК*. 2007. № 6. С. 10-14.
3. Лаврук В.В. Венчурне інвестування інноваційної діяльності. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України.* 2012. № 1. С. 224-234
4. Хвесик М.А., Горбач Л. М., Кулаковський Ю.П. Економіко-правове регулювання природокористування: монографія. Київ : Кондор, 2009. 524 с.
5. Чернявський О.А. Ефективне й раціональне використання деградованпх земель. Чернівці : Зелена Буковина, 2003. 28 с.